

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตราได้บัญญัติว่า “ อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ ทรงใช้อำนาจนั้นทางคณะรัฐมนตรี รัฐสภา และศาล” ซึ่งในปัจจุบันเป็นที่ทราบกันอยู่โดยทั่วไปว่า อำนาจอธิปไตยนั้นหมายถึง อำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ

แต่อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาถึงที่มาของอำนาจอธิปไตยแล้ว จะพบว่า แนวความคิดว่าด้วยอำนาจอธิปไตยได้เกิดขึ้นภายใต้บริบททางสังคม ที่นักปรัชญาเมธีต่างๆ ได้คิดขึ้น เพื่อใช้ในการอธิบายถึงปรากฏการณ์ และแก้ไขปัญหาบางประการที่เกิดขึ้นภายในสังคม

ดังนั้น การที่จะยอมรับและเข้าใจเพียงความหมายที่ปรากฏให้เห็นอยู่ในปัจจุบันโดยมิได้ศึกษาถึงที่มาและเหตุผลของการกำเนิดแนวความคิดว่าด้วยอำนาจอธิปไตย ว่ามีที่มาอย่างไร ถูกคิดขึ้นมาเพื่อจุดประสงค์ใด และคิดขึ้นมาเพื่อให้เป็นของผู้ใดหรือใช้โดยบุคคลใดแล้วก็ยอมรับเป็นการปราศจากความเข้าใจที่ถูกต้องถึงเนื้อหาในความหมายของอำนาจอธิปไตย

ด้วยเหตุนี้ การศึกษาค้นคว้าถึงพัฒนาการและที่มาของอำนาจอธิปไตยโดยถ่องแท้แล้ว จะทำให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการกำเนิดแนวความคิดว่าด้วยอำนาจอธิปไตย ว่าถูกคิดขึ้นมาเพื่อเหตุใด และส่งผลให้เกิดหลักกฎหมายใดในปัจจุบัน และเมื่อได้นำแนวความคิดดังกล่าวมาใช้ประกอบการพิจารณา กับพัฒนาการและที่มาของอำนาจอธิปไตยในประเทศไทย แล้วจะทำให้ทราบถึงการใช้อำนาจในการปกครองสังคมไทยในยุคต่างๆ จนถึงการกำเนิดสิ่งที่เรียกว่ารัฐและอำนาจอธิปไตยขึ้นในสังคมไทย อันจะยังผลให้มีความเข้าใจและเห็นถึงลักษณะของพัฒนาการที่ต่อเนื่องมาอย่างยาวนานจนปรากฏเป็นสิ่งที่เห็นอยู่ได้จริงในรัฐธรรมนูญปัจจุบันและยังเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวความคิดว่าด้วยอำนาจอธิปไตยในการสะท้อนหรือก่อให้เกิดหลักกฎหมายมหาชนอีกด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องพัฒนาการของที่มาและผู้ใช้อำนาจอธิปไตยของประเทศไทยนั้นมี วัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาถึงแนวความคิดเกี่ยวกับรัฐในแง่ที่เป็นการจัดสถาบันของอำนาจสูงสุดหรืออำนาจอธิปไตย
2. นำแนวความคิดในการจัดอำนาจให้เป็นของสถาบันที่เรียกว่ารัฐไปใช้ในการวิเคราะห์ถึงพัฒนาการในประเทศไทยนับตั้งแต่สมัยสุโขทัยเป็นต้นมาจนถึงก่อนช่วงที่มีรัฐธรรมนูญว่ามีลักษณะของความเป็นรัฐที่มีอำนาจอธิปไตยตั้งแต่เมื่อใดและใครเป็นรัฐอธิปไตยผู้ใช้อำนาจอธิปไตย
3. ศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงของการใช้อำนาจสูงสุดหรืออำนาจอธิปไตยแทนรัฐภายหลังที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. 2475 ที่มีการปกครองภายใต้รัฐธรรมนูญจนถึงปัจจุบัน

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ จะเน้นการวิเคราะห์ถึงแนวความคิดในการใช้อำนาจและลักษณะของการใช้อำนาจในการควบคุมสังคมในยุคต่างๆตลอดจนลักษณะของการจัดโครงสร้างทางการเมืองการปกครองเพื่อพิจารณาถึงอำนาจที่ใช้ในการปกครองสังคมนั้นว่ามีลักษณะของการจัดสถาบันของอำนาจให้เป็นของรัฐโดยแยกออกจากตัวบุคคลและถือว่าเป็นอำนาจสูงสุดหรืออำนาจอธิปไตยหรือในยุคใดที่ถือว่าเป็นรัฐที่มีอำนาจอธิปไตยและใครเป็นรัฐอธิปไตยผู้ใช้อำนาจอธิปไตยแทนรัฐ และมีลักษณะของการเปลี่ยนแปลงรัฐอธิปไตยผู้ใช้อำนาจอธิปไตยแทนรัฐอย่างไรจนถึงปัจจุบัน

1.4 สมมติฐานของการวิจัย

รัฐถือเป็นการจัดสถาบันของอำนาจสูงสุดหรืออำนาจอธิปไตย ประเทศไทยนับแต่สมัยสุโขทัยเป็นต้นมา มีลักษณะการจัดอำนาจให้แยกออกจากตัวบุคคลไปเป็นของสถาบันที่เรียกว่ารัฐในสมัยรัชกาลที่ 5 มีผลให้พระมหากษัตริย์ทรงเป็นรัฐอธิปไตย ผู้ใช้อำนาจสูงสุดหรืออำนาจอธิปไตยแทนรัฐหลังจากนั้นภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองในสมัยรัชกาลที่ 7 ได้มีการเปลี่ยนกฎเกณฑ์การเข้าสู่อำนาจสูงสุดหรืออำนาจอธิปไตยแทนรัฐโดยการพระราชทานรัฐธรรมนูญ รัฐอธิปไตยผู้ใช้อำนาจสูงสุดหรืออำนาจอธิปไตยแทนรัฐไทยจึงเปลี่ยนเป็นพระมหากษัตริย์ร่วมกับประชาชนจนถึงปัจจุบัน

1.5 วิธีการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยในเรื่องนี้จะใช้วิธีการวิจัยเอกสารโดยจะศึกษาถึงประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองในสมัยต่างๆรวมถึงปรัชญาทางการเมืองและกลุ่มชนชั้นนำในสังคม โดยวิเคราะห์ประกอบกับทฤษฎีว่าด้วยรัฐและอำนาจอธิปไตยในลักษณะที่รัฐเป็นการจัดสถาบันของอำนาจ นอกจากนั้นยังศึกษาถึงกฎเกณฑ์การสืบราชสมบัติตามกฎหมายเถียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์อันถือเป็นกฎเกณฑ์ที่สำคัญในการเข้าสู่การเป็นผู้ใช้อำนาจสูงสุดแทนรัฐที่สำคัญด้วย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย

เมื่อได้ศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์และทดสอบความถูกต้องตามสมมติฐานแล้วคาดว่าจะทำให้ทราบถึงพัฒนาการของไทยในสมัยต่างๆว่ามีลักษณะของการจัดอำนาจให้แยกออกจากตัวบุคคลไปเป็นของสถาบันที่เรียกว่ารัฐ เป็นรัฐในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดหรืออำนาจอธิปไตยในยุคใด และใครเป็นรัฐอธิปัตย์ผู้ใช้อำนาจอธิปไตยแทนรัฐและมีลักษณะการเปลี่ยนแปลงรัฐอธิปัตย์ผู้ใช้อำนาจอธิปไตยแทนรัฐอย่างไร ซึ่งจะเป็นการสร้างความรู้ในเชิงพื้นฐานหลักสำคัญว่าด้วยเรื่องรัฐและอำนาจอธิปไตยซึ่งเป็นต้นกำเนิดของหลักการแบ่งแยกภาระหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐในการใช้อำนาจแทนรัฐ แยกออกจากเรื่องส่วนตัวของเจ้าหน้าที่ ที่สำคัญในปัจจุบัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย